

Alexandrino, Antiocheno et Hierosolymitano in synodo v generali adhuc sedentibus, suum edidisse Theodorum libellum; postmodum vero scriptum ejusdem Theodori opusculum post ipsam quintam synodum generalem, ex Cyrilli Scythopolitani opere de Vita sancti Sabæ arguere se posse opinatur: quæ quidem dicta sibi adversari nesciuntur. Præterea cadant, an recto stent talo conjecturæ, quas ex utriusque scriptoris, Theodori ac Cyrilli, silentio ducit vir eruditus, dubitaverim equidem. Potuit enim Theodorus Origenis proscriptionem quam in ea synodo v generali peractam fuisse vulgo creditur, in libello suo præterire, adhuc in concilio sedentibus Patribus oblato; ubi nondum scilicet causa Origeniana fuerit agitata; vel cui potius agitanæ occasionem se præbiturum suis anathematismis confideret ipse Theodorus; vel denique ignorans num Origenis errores essent in eo concilio damnan-

di. Ad Cyrillum vero quod attinet, quid mirum si, Vitæ sancti Sabæ scribendæ præcipue intentus, narrationem præterierit de Scythopolitani episcopi reditu ad sanam doctrinam, quæ quidem operi suo contextendo haud necessaria videbatur? Quid vero si, ut equidem censeo, pœnitemiam cecinerit Theodorus, stante adhuc concilio v generali, post ejus celebrationem opus suum concinnasse Cyrillum certo constat, quippe qui eo in opere ejusdem concilii meminerit? Ut propterea nemo jure conficere posse videatur, quod tamen Lequienius contendit, suum nempe libellum conscripsisse Theodorum, postquam opus de Vita sancti Sabæ Cyrillus absolvit; eo tantum nomine, quod Scythopolitani antistitis retractationis mentionem haud injecerit, jam abunde satis manifestam, dum concilium v generale adhuc celebraretur.

THEODORI SCYTHOPOLITANI LIBELLUS DE ERRORIBUS ORIGENIANIS.

* EX BIBLIOTHECÆ COISLINIANÆ CODICE XXXIV.

(GALLAND. Vet. Patr. Biblioth. t. XI, p. 294.)

Libellus Theodori episcopi Scythopolitani.

Piissimo, et in Dei custodia posito, post Deum domino Justiniano, et beatissimis patriarchis Eutychio, Apollinario, Domnino et Eustochio, Theodorus, misericordia Dei episcopus Scythopolitarum.

Quoniam nuper, utpote homo, quædam sentiebam ab atheo et impio Origene prolata circa præexistentiam et restitutionem: nunc autem lectis accuratius divinis Scripturis et sanctis deiferisque Patribus, clare edoctus ejusmodi impia dogmata cum Græcorum stultitiis et Manichæorum fabulis consentire, imo etiam cum Arianicis blasphemis, et Judaicis quæ a Nestorio sive ab impio Theodoro excogitatae sunt; cumque compererim vos piissimos sanctissimosque archiepiscopos et patriarchas, Eutychium hujusce imperialis urbis antistitem, Apollinarium Alexandrinorum, Domnum Theopolitarum seu Antiochenorum, et Eustochium Hierosolymitanorum, ejusmodi dogmata utpote execranda jure abhorrere ac omnino ejicere; ac in more sit eos qui pœnitentiam agunt ac errorem confitentur suum, a sancta Dei catholica et apostolica Ecclesia recipi: ideoque ego gratiam maximam profiteor Deo vestræque piissimæ serenitati, nec non memoratis beatissimis patriarchis, qui mihi procurarunt ut ab hoc animæ pernicioso damno liberarer et omnino eruerer. Cum autem justum sit talem impietatem scripto damnare, præsentibus meis libellis profiteor et juro per sanctam

Β Αἰθελλος Θεοδώρου ἐπισκόπου Σκυθοπόλεως.

Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ θεοφυλάκτῳ μετὰ Θεὸν δεσπότῃ Ἰουστινιανῷ, καὶ τοῖς μακαριωτάτοις πατριάρχεις Εὐτυχίῳ, Ἀπολλινάρῳ, Δομνίνῳ, καὶ Εὐστοχίῳ, Θεόδωρος ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκοπος τῶν Σκυθοπολιτῶν.

Ἐπειδὴ πρῶτην, ὡς ἄνθρωπος, τινὰ τῶν εἰρημένων τῷ ἀθέῳ καὶ ἀσεβεῖ Ὀριγένη ἐφρόνουν περὶ προὑπάρξεως καὶ ἀποκαταστάσεως· νυνὶ δὲ, καὶ ἀκριβέστερον ἐντυχὼν ταῖς θείαις Γραφαῖς καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ θεοφόροις Πατράσι, καὶ σαφῶς διδαχθεὶς ὡς τὰ τοιαῦτα δυσσεβῆ δόγματα ταῖς Ἑλληνικαῖς συμβαίνει μανίαις καὶ Μανιχαϊκαῖς μυθολογίαις, καὶ πρὸς γε Ἀρειανικαῖς βλασφημίαις, καὶ ταῖς Ἰουδαϊκαῖς ταῖς ὑπὸ Νεστορίου ἦναι Θεοδώρου τοῦ δυσσεβοῦς ἐπινοηθείσαις· εὐρηκῶς δὲ καὶ ὑμᾶς τοὺς πανευσεβεῖς καὶ ἁγιωτάτους καὶ μακαριωτάτους ἀρχιεπισκόπους καὶ πατριάρχας, Εὐτύχιον τὸν τῆς δευτέρας βασιλευούσης πόλεως, καὶ Ἀπολλινάριον τὸν τῆς Ἀλεξανδρέων, καὶ Δομνίνον τὸν τῆς Θεουπολιτῶν, καὶ Εὐστόχιον τὸν τῆς Ἱεροσολυμιτῶν, δικαίως τὰ τοιαῦτα δόγματα ὡς μυστὰ βδελυσσομένους καὶ παντοίως ἐκβάλλοντας· ἔθος δὲ ἐστὶ τοὺς μετανουήσας καὶ τὴν ἰδίαν ἐξομολογουμένους πλάνην, ὑπὸ τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας δέχεσθαι· διὰ τοῦτο καὶ γὰρ χάριν μεγίστην ὁμολογῶ τῷ Θεῷ καὶ τῇ ὑμετέρᾳ πανευσεβεῖ γαληνότητι, καὶ τοῖς εἰρημένοις μακαριωτάτοις πατριάρχεις προξένοις μοι γενομένοις τοῦ καὶ τῆς τοιαύτης ψυχοφθόρου βλάβης ἐλευθερωθῆναι, καὶ τελείως

* Apud Montfauconium, Bibl. Coisl. pagg. 94 seqq.

αὐτῆς ἀπαλλαγῆναι. Ἐπειδὴ δὲ δίκαιόν ἐστι καὶ A
ἐγγράφως τὴν τοιαύτην δυσσέβειαν ἀποκηρύξει,
ὁμολογῶ διὰ τῶν παρόντων μου ἁ λιβέλλων ἐπ-
ομνύμενος κατὰ τῆς ἀγίας καὶ ὁμοουσίου Τριάδος,
καὶ τῆς νίκης καὶ διαμονῆς τῆς ὑμετέρας πανευσε-
βοῦς γαληνότητος, ὡς ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ διανοίας
ἀπέστην τῆς ἀνοσίτου ταύτης καὶ πανωλέθρου πλά-
νης· καὶ ἄλλοτριαν ταύτην ἡγοῦμαι πάσης Χριστια-
νικῆς ἀκοῆς, ἀναθεματίζων οὐ μόνον στόματι, ἀλλὰ
καὶ διανοίᾳ, ἰδικῶς μὲν αὐτὸν τὸν δυσσεβῆ Ὁριγένην
τὸν καὶ Ἀδαμάντιον, καὶ τὰ αὐτοῦ μυσαρὰ καὶ
ἄθεια δόγματα· γενικῶς δὲ πάντας τοὺς λέγοντας,
ἢ ἔχοντας, ἢ φρονούντας, ἢ διδάσκοντας τὴν λεγομέ-
νην προὔπαρξιν καὶ ἀποκατάστασιν. Διὸ ἐπόμενος τῷ ὑμετέρῳ κράτει καὶ τοῖς προειρημένοις μαχα-
ριωτάτοις πατριάρχεις, πληροφορῶ τὰ ὑποτεταγμένα.

Κεφ. Α'. Εἴ τις λέγει, ἢ φρονεῖ, ἢ διδάσκει, ἢ B
κηρύσσει, ἢ φανερῶς ἢ κρυπτῶς, προὔπαρχειν τῶν
σωμάτων τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς, οἷα πρῶτην νόας
οὐσας καὶ ἀγίας δυνάμεις· κόρον τε λαβούσας τῆς
θείας θεωρίας καὶ πρὸς τὸ χεῖρον τραπέισας, καὶ
διὰ τοῦτο ὑποφυγείσας μὲν τῆς τοῦ Θεοῦ ἀγάπης,
ἐντεῦθεν δὲ ψυχὰς ὀνομασθείσας, καὶ τιμωρίας χά-
ριν διὰ ἁμαρτίας εἰς σώματα καταπεμφθείσας·
ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφ. Β'. Εἴ τις λέγει, ἢ φρονεῖ, ἢ διδάσκει πρῶ-
τον πεπλάσθαι τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς ἀγίας Παρθένου, καὶ μετὰ
ταῦτα ἐνωθῆναι αὐτῷ τὸν Θεὸν Λόγον, καὶ τὴν ψυχὴν
προὔπαρξαν· ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφ. Γ'. Εἴ τις λέγει, ἢ ἔχει, ἢ φρονεῖ, ἢ διδάσκει C
πᾶσι τοῖς οὐρανίοις τάγμασιν ἐξομοιωθῆναι τὸν τοῦ
Θεοῦ Λόγον, γενόμενον τοῖς Χερουβὶμ Χερουβὶμ καὶ
τοῖς Σεραφὶμ Σεραφὶμ, καὶ πᾶσιν (sic) ἀπλῶς ταῖς
ἄνω δυνάμεσιν ἐξομοιωθῆναι· ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφ. Δ'. Εἴ τις λέγει, ἢ ἔχει, ἢ φρονεῖ, ἢ διδάσκει
πέρας ἢ τέλος ἔξειν ποτὲ τὴν τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ
Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ βασιλείαν· ἀνάθεμα
ἔστω.

Κεφ. Ε'. Εἴ τις λέγει, ἢ ἔχει, ἢ φρονεῖ, ἢ διδά-
σκει ἐν τῇ ἀναστάσει σφαιροειδῆ τὰ τῶν ἀνθρώπων
ἐγείρεσθαι σώματα, καὶ οὐχ ὁμολογεῖ ὀρθίους ἡμᾶς
ἐγείρεσθαι· ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφ. ΣΤ'. Εἴ τις λέγει, ἢ ἔχει, ἢ φρονεῖ, ἢ διδά- D
σκει οὐρανοὺς καὶ ἥλιον καὶ σελήνην καὶ ἀστέρας
καὶ τὰ ὕδατα τὰ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν ἐμψυχα, καὶ
λογικάς τινας εἶναι δυνάμεις· ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφ. Ζ'. Εἴ τις λέγει, ἢ ἔχει, ἢ φρονεῖ, ἢ διδά-
σκει, ὅτι ὁ Δεσπότης Χριστὸς ἔχει ἐν τῷ μέλλοντι
αἰῶνι σταυρωθῆναι ὑπὲρ τῶν δαιμόνων, ὡς ὑπὲρ
τῶν ἀνθρώπων· ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφ. Η'. Εἴ τις λέγει, ἢ φρονεῖ, ἢ διδάσκει πε-
ραστμένην (sic) εἶναι τὴν τοῦ Θεοῦ δύναμιν, καὶ το-
σαῦτα αὐτὸν δημιουργῆσαι ὧν περιδράξασθαι καὶ
προνοεῖν ἡδύνατο· ἢ τὰ χτίσματα συναῖδια εἶναι τῷ
Θεῷ· ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφ. Θ'. Εἴ τις λέγει, ἢ φρονεῖ, ἢ διδάσκει πρόσ-

et consubstantialem Trinitatem, per victoriam et
diuturnitatem vestrae piissimae serenitatis, me ex
tota anima et mente abstitisse ab hoc impio et
pernicioso errore, et eum ab omni Christiano au-
ditu alienum reputare; anathematizando non so-
lum ore, sed etiam animo, peculiariter quidem
ipsum impium Origenem sive Adamantium, ejusque
detestanda et impia dogmata; generaliter autem
omnes qui proferunt, aut tenent, aut sentiunt,
aut docent memoratam illam praeexistentiam et
restitutionem. Quamobrem imperio vestro ac prae-
fatis beatissimis patriarchis obtemperans, profiteor
ea quae subjiciuntur.

Cap. I. Si quis dicat, aut censeat, aut doceat,
aut praedicet, sive clam sive publice, hominum
animas praeesistere corporibus, utpote quae prius
fuerint mentes ac divinae virtutes; ac postea, cum
divinam contemplationem fastidirent ac in pejus
versae fuissent, ideo frigiditas in amore Dei effectas,
inde psychas seu animas fuisse vocatas, et in sup-
plicium pro peccato in corpora demissas; anathe-
ma sit.

Cap. II. Si quis dicat, aut censeat, aut doceat pri-
mo formatum fuisse corpus Domini nostri Jesu Chri-
sti in vulva sanctae Virginis, et postea unitum ei
fuisse Deum Verbum et animam praeesistentem;
anathema sit.

Cap. III. Si quis dicat, aut teneat, aut censeat,
aut doceat Dei Verbum omnibus coelestibus ordi-
nibus assimilatum esse, factum Cherubim Cheru-
binis et Seraphim Seraphinis, ac in summa omni-
bus supernis virtutibus assimilatum esse; anathema
sit.

C. IV. Si quis dicat, aut teneat, aut censeat, aut
doceat terminum aut finem habiturum aliquando
esse regnum magni Dei et Salvatoris nostri Jesu
Christi; anathema sit.

C. V. Si quis dicat, aut teneat, aut censeat, aut
doceat in resurrectione hominum corpora sphaerica
resurgere, et non confiteatur nos rectos resurre-
cturos esse, anathema sit.

C. VI. Si quis dicat, aut teneat, aut censeat, aut
doceat caelos et solem, lunam et stellas et aquas quae
super caelos sunt, animatas et rationales quasdam
virtutes esse; anathema sit.

C. VII. Si quis dicat, aut teneat, aut censeat, aut
doceat Dominum Christum in futuro saeculo cruci-
figendum esse pro daemonibus, ut pro hominibus;
anathema sit.

C. VIII. Si quis dicat, aut censeat, aut doceat ter-
minatam esse Dei virtutem, et tanta illum creasse
quanta continere et quantis providere pote-
rat, aut creaturas esse Deo coaeternas; anathema
sit.

C. IX. Si quis dicat, aut sentiat, aut doceat

temporaneum esse dæmonum et impiorum hominum supplicium, et unum habiturum ipsum aliquo tempore; aut dæmonum hominumque impiorum restitutionem futuram esse; anathema sit.

C. X. Si quis dicat, aut teneat, aut censeat, aut doceat Domini animam præexistisse, et unitam fuisse Dei Verbo ante incarnationem ex Virgine; anathema sit.

C. XI. Si quis dicat, aut censeat, aut doceat nos exæquandos esse Salvatori nostro Christo Deo nostro, qui natus est ex sancta Deipara et semper virgine Maria, ac nobis uniendum esse Deum Verbum, quemadmodum carni animatæ ex Maria assumptæ secundum substantiam et secundum hypostasim; anathema sit.

C. XII. Si quis dicat, aut censeat, aut doceat corpora post resurrectionem incorruptione et immortalitate induta, insuperque et magni Dei Salvatorisque nostri Jesu Christi, peritura esse, et in non existentiam resolvenda, nec mansura semper et in infinitum; anathema sit.

Anathema Origeni Adamantio qui hæc exposuit, cum detestandis et maledictis ejus dogmatibus; omnique personæ hæc sentienti, aut docenti, aut prædicanti, aut quæ secundum quidpiam quovis tempore hæc defendere ausa sit, aut quæ a præsentis tempore hæc non detestata fuerit. Theodorus misericordia Dei episcopus Scythopolitarum præsentem libellum feci, et totum manu mea descripsi.

Α καιρον εἶναι τὴν τῶν δαιμόνων καὶ ἀσεβῶν ἀνθρώπων κόλασιν καὶ τέλος κατὰ τινὰ χρόνον αὐτὴν ἔχειν· ἢ ἀποκατάστασιν γενέσθαι δαιμόνων ἢ ἀσεβῶν ἀνθρώπων· ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφ. Ι'. Εἴ τις λέγει, ἢ ἔχει, ἢ φρονεῖ, ἢ διδάσκει τὴν τοῦ Κυρίου ψυχὴν προϋπάρχειν, καὶ ἡνωμένην γεγενῆσθαι τῷ τοῦ Θεοῦ Λόγῳ πρὸ τῆς ἐκ Παρθένου σαρκώσεως· ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφ. ΙΑ'. Εἴ τις λέγει, ἢ φρονεῖ, ἢ διδάσκει ἐξισοῦσθαι ἡμᾶς τῷ Σωτῆρι ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν τῷ τεχθέντι ἐκ τῆς ἁγίας Θεοτόκου καὶ αἰ παρθένου Μαρίας, καὶ μέλλειν καὶ ἡμῖν ἐνοῦσθαι τὸν Θεὸν Λόγον, ὡς τῇ ἐκ Μαρίας προσληφθείσῃ ἐμψυχωμένῃ σαρκὶ κατ' οὐσίαν καὶ καθ' ὑπόστασιν· ἀνάθεμα ἔστω.

Β Κεφ. ΙΒ'. Εἴ τις λέγει, ἢ φρονεῖ, ἢ διδάσκει τὰ ἐξ ἀναστάσεως σώματα ἀφθαρσίαν καὶ ἀθανασίαν ἐνδύμενα, ἔτι γε μὴν καὶ τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπόλλυσθαι καὶ εἰς τὸ μὴ ὂν ἀναλύνειν, καὶ μὴ διαμένειν εἰς αἰὲν καὶ ἐπ' ἄπειρον· ἀνάθεμα ἔστω.

Ἀνάθεμα Ὀριγένι τῷ καὶ Ἀδαμαντίῳ τῷ ταῦτα ἐκθεμένῳ, μετὰ τῶν μυσαρῶν αὐτοῦ καὶ ἐπικαταράτων δογμάτων· καὶ παντὶ προσώπῳ φρονούντι ταῦτα, ἢ ἐκδιδάσκοντι, ἢ κηρύσσοντι, ἢ κατὰ τι παντελῶς ἐν οἰωδῇποτε χρόνῳ τούτων ἀντιποιεῖσθαι τολμῶντι, ἢ μὴ βδελυσσομένῳ ἀπὸ τοῦ νῦν. Θεόδωρος ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σκυθοπολιτῶν πεποιήμαι τὸν προσκείμενον λίβελλον ὁλόγραφον ἐν χειρὶ ἐμῇ.

ANNO DOMINI DXXXV.

TIMOTHEUS

HIEROSOLYMITANUS PRESBYTER.

NOTITIA.

(COMBESIS. Biblioth. Concionat. t. I, p. 49.)

Timotheus, presbyter Hierosolymitanus, incertæ mihi ætatis auctor, Orationem scripsit in Symeonem ejusque Canticum, quam vulgavi ex Segueriano cod. in Auctario, exque illo ad festum Purificationis edidi. Allatiana Collectione notatur alia, ejusdem fere argumenti, quæ aliis Timotheo presbytero, aliis Methodio Hierosolymitano item presbytero (1) tribuitur, hoc initio, Μόνος ἐν ἀνθρώποις τέλειος ὁ τῆς δικαιοσύνης (2). Est et Timothei Antiocheni Oratio in crucem et in transfigurationem. Sint hi omnes mediæ ævi auctores, aut paulo superioris.

(1) Aliis Hesychio Hierosolymitano.

(2) Hæ duæ homiliæ sunt ejusdem homiliæ partes. Vid. Mai, Cl. Auct. X, p. 585